Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXIV., št. 4 — Ljubljana, sreda 7. januarja 1931 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica štev. 5.
Telefon štev. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Italijanski letalci prispeli v Ameriko

Po najkrajši, 3000 km dolgi progi med Afriko in Južno Ameriko so italijanski letalci sinoči ob 19.30 prispeli v Ameriko — Eno letalo se je izgubilo, eno pa so našli sredi Oceana

Rim, 7. jan. Prvi italijanski prekooceanski polet je uspel. Italijanski letalci so pod vodstvom letalskega ministra Balba včeraj ob 1.30 zjutraj startali na afriški obali ter so ob 19.40 zvečer, to je po 17urnem poletu dosegli ameriško obalo pri Port Natalu, odkoder bodo nadaljevali polet v Rio de Janeiro. Deset letal je pristalo v kratkih presledkih, eno se je izgubilo in ga doslej še niso našli, eno letalo pa je moralo zaradi defekta v motorju pristati na odprtem morju in je posadko sprejela na krov italijanska križarka, dočim se je letalo potopilo. Vest o uspehu italijanskih letalcev je izzvala v Rimu in po vsej Italiji velikansko navdušenje. Listi so izdali posebne izdaje, v katerih podrobno opisujejo ves polet in poveličujejo hrabrost in sposobnost italijanske avijacije.

Buenos Aires, 7. jan. Deset italijanskih vodnih letal je snoči ob 19.49 ameriškega časa pristalo v Port Natalu. Dve letali sta bili prisiljeni zasilno pristati sredi oceana Eno izmed obeh letal vleče neki italijanski torpedni rušilec za seboj, dočim dragega pogrešajo in blodi najbrž po morju. Posebna braziljska letalska eskadrila je letela italijanskim letalcem nasproti. Po pristanku italijanskih letalcev je priredila večtisočglava množica, med katero je bilo zlasti mnogo Italijanov, ki so prispeli od vseh strani Amerike, italijanskim letalcem burne ovacije. Italijani so razvili v pristanišču fašistično zastavo in peli fašistično himno. Guverner natalske province je v spremstvu oficijelnega sprejemnega odbora čestital generalu Balbu k uspehu. V vladni palači je bil zvečer svečan sprejem italijanskih letalcev, ki bodo ves čas svojega bivanja v Braziliji gostje osrednje vlade v Rio de Janeiro.

Italijanska letala, s katerimi se je vršil prekooceanski polet, so opremljena s Fiatovimi 12-cilinderskimi motorji po 600 konjskih sil. Lastna teža vsakega letala znaša 10 000 kg, nosilnost pa 5000 kg. Letala so imela s seboj po 7500 l bencina in 400 l olja. Na vsakem letalu so bili štirje možje posadke in sicer po dva pilota in dva mehanika. 3000 km dolgo progo so preleteli Italijani s povprečno hitrostjo 180 km na uro v 17 urah.

Rim, 7. jan. AA. Italijanski letalci so preleteli 3000 km, kolikor znaša širina Atlantskega oceana med Afriko in južno Ameriko, v 17 urah in 32 minutah. Povprečna hitrost na uro je 180 km. Vest o tem poletu se je bliskovito razširila po vsej Italiji. V gledališčih so bile prekinjene predstave, prečitane brzojavke, godbe so igrale narodne koračnice.

Pogreb maršala Joffra

Ob ogromni udeležbi predstavnikov oblasti in neštetih množic je bil dopoldne izvršen pogreb velikega francoskega vojskovodje

Pariz, 7. jan. AA. Snoči so prepeljali krsto maršala Joffra iz kapelice vojaške akademije v katedralo Notre Dame. Pogreb z vsemi svečanostmi je bil danes dopoldne. Pred invalidskim domom so defilirala odposlanstva vseh zavezniških armad. Snočni prevoz je bil ob razsvetljavi plamenic in so mu prisostvovali stotisoči.

Pariz, 7. januarja. Že v zgodnjih jutranjih urah so se začeli zbirati pred cerkvijo Notre Dame in v posebnih ulicah in trgih ogromne množice, da spremijo maršala Joffrea na zadnji poti. Policija je le z največjim trudom vzdržala red in delala prosto pot za oficijelne predstavnike oblasti in odposlanstva iz inozemstva, ki so se udeležile pogreba. Vse trgovine, vsa zabavišča in vsi državni uradi so bili zaprti, vse mesto pa v žalnih zastavah. Po ulicah, kjer je šel žalni sprevod, so gorele ulične svetilke, ovite v črno kopreno. Pogrebne svečanosti v cerkvi je opravil pariški nadškof ob asistenci številne duhovščine, nakar so francoski generali dvignili krsto in jo zanesli iz cerkve. Žalni sprevod je nato krenil preko trga Concorde pred spomenik Jeane d'Arc, kjer se je ustavila. Tu je spregovoril v imenu vse Francije vojni minister Barthou, ki je poveličeval nevenljive zasluge pokojnega maršala in izrazil hvaležnost vse Francije. Sprevod je krenil nato dalje na kolodvor, kjer so položili krsto na mrtvaški voz in jo s posebnim vlakom prepeljali v Louvecinnes, kjer bo po lastni želji pokopan maršal Joffre v vrtu svoje vile. Tu bo zgrajen tudi muzej, v katerem bodo zbrali vse spomine na velikega francoskega vojskovodjo.

Sin s pilo zabodel očeta

Zverinski umor v Malem Mraševem na Krškem polju

Krško polje, 6. januarja.

Danes na praznik Treh kraljev je že na vse zgodaj pretresla vso okolico Krškega in Leskovca strašna vest, da je v Malem Mraševem na Krškem polju

UMORIL SIN SVOJEGA OČETA.

Že nekaj let so zločini, ko žena ubije svojega moža, brat brata ali sin očeta, vedno pogostejši, tako, da se moramo resno zamisliti, kako naj se taka grozodejstva z najtežjimi kaznimi ali pa z vzgojo preprečijo. Največkrat so vzroki umorom ali ubojem v družinah spori za dedščino in le redkokdaj se pripeti, da mož ubije ženo iz ljubosumnosti. Romantična doba, ko so bili nagibi zločinov vsaj kolikor toliko upravičeni in razumljivi, je prenehala in v življenju našega ljudstva se vsak dan huje kažejo posledice najgršega materializma. Pred dnevi smo čitali, da je na Štajerskem umoril 10 letni deček staro ženo in ji razsekal glavo samo zato, da je dobil nekaj dinarjev za slaščice in igrače. Skoraj vsi drugi zločini zadnjih let so pa tudi posledica same grabežljivosti in skoraj vsi umori so združeni tudi z ropom. Zlasti duhovščina, ki je v vednem stiku z ljudstvom, naj premišlja, kdo je kriv tolikega poživinjenja.

V Malem Mraševem na Kršem polju je živel 60 stari posestnik Martin **Komlanec** s svojimi petimi sinovi prav zadovoljno in vžival plodove svojega posestva in dela. Ko je starejši sin Alojz odrastel in se oženil ter imel tudi otroke, je seveda pričakoval, da mu oče prepusti posestvo. Ker je bilo pa v hiši še pet sinov, tega oče ni storil in zato so kakor vedno v takih primerih nastali prepiri in spori.

Pred. sv. Tremi kralji zvečer so pri Komlancu kuhali žganje in bili vsi dobre volje. Pili so toplo žganje in seveda niso ostali trezni. Žo pozno v noč sta se oče in sin sporekla. Ker so ju domači poznali, so se umaknili k počitku in niso več slišali prepira, niti kaj sta imela oče in sin med seboj. Ponoči se je sicer Alojz oglasil pri postelji svojega brata in mu razburjeno dejal:

»Danes sem ga pa, samo ne vem, ali je preveč ali premalo, mislim pa, da bo imel dosti«.

Brat v polsnu ni doumel smisla usodnih besedi in jim tudi ni pripisoval posebne važnosti; obrnil se je na drugo stran in spal mirno dalje.

Šele zjutraj, ko so domači vstali in se pripravljali da, gredo v cerkev, so našli očeta v sobi na tleh. Bil je mrtev. Mislili so, da ga je zadela kap, ker je zvečer precej pil, a ko so ga jeli obračati in vzdigovati, so opazili,

DA MU JE SRAJCA PRILEPIJENA NA TELO S KRVJO.

Z grozo so ga odpeli in zagledali na prsih malo rano. Sin Alojz je takoj povedal, da je očeta

V PREPIRU ZABODEL S PILO,

kar je tudi takoj po dejanju povedal svojemu bratu, potem je pa šel spat. Ves potrt je morilec lastnega očeta jokal kot otrok. Bilo je prekasno. Zločinec se zaveda, kaj je storil in zaveda se tudi, v kakšno nesrečo je pahnil vso družino, pa tudi svojo ženo in male otroke.

Alojza Komlanca so orožniki aretirali in ga odali v zapore okrajnega sodišča v Krškem.

Švicarski tisk o fašistih v Julijski Krajini

Kazenske ekspedicije proti Slovencem — Onemogočenje slovenske službe božje v cerkvah

Curih, 7. januarja. Švicarski listi, med njimi »Libera Stampa«, ki izhaja v Luganu, in socijalistični »Avanti«, objavljajo dolga poročila o preganjanju slovanske narodne manjšine v Italiji. Kampanja proti goriškim Slovencem je bila zadnje dni ojačena. »Avanti« opozarja na to, da je fašistični organ za Julijsko Krajino »Popolo di Trieste« naslovil poziv na fašiste, naj takoj organizirajo legijo smrti, ki bi vršila kazenske ekspedicije proti Slovencem. Ta legija naj definitivno iztrebi slovanski element v italijanskih pokrajinah. Isti list poroča, da je bilo dutovljanskemu župniku prepovedano moliti v cerkvi v hrvatskem in slovenskem jeziku, čeprav tamošnje prebivalstvo sploh ne zna italijanski. Enako prepoved so dobili tudi vsi ostali župniki.

Novi korupcijski aferi v Franciji

Goljufije pri obnovi otoka Martinique — Aretacija mestnega inženjerja v Lyonu

Pariz, 7. januarja. V Parizu so odkrili zopet dve zelo mučni korupcijski aferi. Pri oddaji javnih del za obnovo otoka Martinique si je več članov generalnega sveta za obnovo tega otoka na nedopusten način prilastilo dobave v višini 200 milijonov frankov. Generalni direktor Bessier je bil aretiran.

Drugo afero so odkrili v Lyonu. Na tožbo mestnega župana Herriota je bil aretiran mestni strokovnjak inž. Sace, ker je podal neugodno poročilo v zadevi spora med občino in plinarniško družbo, za kar je prejel milijon frankov podkupnine. Razen tega je bilo ugotovljeno, da je prodal družbi za 250.000 frankov dokumente, ki so bili za mestno občino izredno važni.

Reševanje brezposelnosti v Nemčiji

Nov načrt državnega finančnega ministra za omiljenje brezposelnosti Nemčija izda na leto 3 milijarde mark za 4 milijone brezposelnih.

Berlin, 7. januarja. V Stuttgartu je imel državni finančni minister Dietrich govor, v katerem je obrazložil velikopotezni načrt, s čegar pomočjo bi se pritegnili brezposelni v produkcijski proces in pocenila vsa produkcija. Minister je naglašal, da je sedanji način zavarovanja proti brezposelnosti neprimeren, da je zrahljal vezi med delodajalci in delojemalci ter nevarno izpodjedel družinsko življenje.

Nemčija izdaja 3 milijarde mark podpor za brezposelne na leto, kar znatno obremenjuje njene finance. Ta vsota gre za popolnoma neproduktivne svrhe in bi se z njo lahko več storilo za brezposelne, če bi bila pravilnejše in bolje investirana.

Nemčija ima 4 milijone brezposelnih, ki so v nevarnosti, da obupajo in da izgube vsako nado za prihodnjost. Zato ni časa za pomisleke, temveč so potrebni nagli in pozitivni ukrepi, da se zajezi preteča nevarnost nemirov in gospodarske propasti.

Minister je nato v svojem govoru predlagal, naj se industriji priskoči na pomoč s subvencijami, katerih višina bi se ravnaal po številu zaposlenih delavcev in po pocenitvi industrijskih proizvodov. Tako bi industrije same imele interes na tem, da bi zaposlile čim večje število delavcv ter znižale ceno svojim proizvodom.

Po dosedanjih izjavah industrijskih krogov je naletel načrt nemškega državnega finančnega ministra na odpor. Industrijski krogi naglašajo, da bi bile subvencije industriji, kakor jih zamišlja državni finančni minister, nepraktične, ker se industrija ravna po potrebi trga. Proti subvencijonistični politiki se je izjavila svoječasno tudi državna industrijska zveza, kar velja v polni meri tudi za sedanja izvajanja državnega finančnega ministra.

Berlin, 7. januarja. Po podatkih državnega statističnega urada je na vsem svetu 14 milijonov brezposelnih. Nemčija ima brezposelnih 4 milijone ter je 5.7 odstotka nemškega prebivalstva brez dela, dočim jih je v Angliji 5.2 odstotka, v Zedinjenih državah pa 4.9 odstotka. Najbolje je v Franciji, ki ima brezposelnih le 10.000. Sodeč po sedanji hudi gospodarski krizi bo število brezposelnih še naraslo.

Johnsonova opustila polet v Peking

Varšava, 7. januarja. Angleška letalka miss Amy Johnson, ki je morala pristati v bližini Varšave, je izjavila, da ne bo nadaljevala poleta v Peking. V Varšavi so ji tako živo predočili velike nevarnosti tega poleta, da so jo prepričali, da bi bil nadaljni polet katastrofalen ter bi pomenil za njo gotovo smrt. Neki pilot je miss Johnson dejal, da je čudež, da se ni ubila na kraju, kjer je pristala. Na so bila polna ceri, skritih pod snegom. Letalo je bilo pri pristanku precej poškodovano. Nekemu novinarju je Amy Johnson izjavila, da je s sprejemom v Varšavi zelo zadovoljna in da občuduje Poljsko. Danes priredi poljski letalski klub pogumni letalki častni večer.

Neuspeh komunistov v Porurju

Dortmund, 7. januarja. Stavke, ki so jih organizirali komunisti, so se končale s popolnim neuspehom. Včeraj so se skoraj vsi rudarji vrnili na delo ter vladata povsod poln mir in red. Na drugi strani pa so se izjalovili vsi poizkusi državnega ministra dela Stegerwalda, da pride med lastniki rudnikov ter rudarji do sporazuma. Pogajanja se danes nadaljujejo.

Pred zaključkom indijske konference

London, 7. jan. AA. Ker so bila v pododborih poravnana mnoga nesoglasja, sodijo, da bodo poročila teh pododborov predložena plenarni indijski konferenci ob koncu tedna. Indijska konferenca bo zaključena 21. januarja.

V uradnih krogih sodijo o indijski konferenci, da bo uspela in da bo konferenca priporočila, naj dobi Indija dominijonski statut. Armada in zunanji posli bodo izvzeti.

London, 7. jan. AA. Bivši predsednik indijske zakonodajne zbornice, ki je bil prve dni decembra prepeljan v zapore, da odsedi svojo kazen, ker je kršil prepoved policije o shodih, je bil davi izpuščen iz zdravstvenih razlogov. Njegov zapor bi moral trajati še 51 dni.

Maks Schmeling — diskvalificiran

Newyork, 7. januarja. Boksaška komisija v Newyorku je odvzela Nemcu Maksu Schmelingu naslov svetovnega prvaka v boksu Komisija utemeljuje sklep s tem, da njegov manažer Joe Jacobs ni hotel sprejeti Sharkeyevega poziva, da bi Schmeling ponovno nastopil proti njemu.

Znižanje krušnih cen v Ljubljani

Kraljevska banska uprava dravske banovine je določila glasom odredbe dne 23. dec. 1930 št. VI. 24503-30-39 ceno kruha sledeče:

1 kg belega kruha iz moke št. 0 stane 4 Din;

1 kg črnega in rženega kruha 3.50 Din.

Skladno določbam odredbe so stopile cene v veljavo že dne 1. jan. 1931.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.77, Berlin 13.4475—13.4775 (13.4625), Bruselj 7.9562, Budimpešta 987.27—990.27 (988.77), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 794.12—797.12 (795.62) Newyork 56.355—56.555 (56.455), London 274.58, Pariz 222.03, Praga 167.28—168.08 (167.68), Trst 296.06.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.1260, Pariz 20.26, London 25.055, Newyork 516.125, Bruselj 72.02, Milan 27.0125, Madrid 54.50, Amsterdam 207.75, Berlin 122.84, Dunaj 72.60, Sofija 3.7325, Praga 15.30. Varšava 57.85, Budimpešta 90.225, Bukarešta 3.0625.

Navodila za prijavo in iztirjevanje samskega davka

Beograd, 7. jan. AA. Oddelek za davke finančnega ministrstva je poslal davčnim oblastvom tole okrožnico:

Po § 5. zakona o davku na samce so dolžna občinska oblastva o priliki splošnega popisa davčnih obvezancev po čl. 110. zakona o neposrednih davkih na seznamu davčnih obvezancev posebej označiti ali je neoženjen, vdovec ali ločen, koliko je star in ali ima zakonske otroke. Ker se ta popis vrši meseca januarja, naj davčne uprave opozore občinska oblastva v mestih, trgih in sreskih krajih, da morajo pri tej priliki kar najvestneje in najnatančneje izpolniti podatke po čl. 5. zakona o davku na neoženjene. Ker se je dozdaj vršil popis samo za obvezance za pridobninski in rentni davek, naj poslej popišejo tudi vse one davčne obvezance za zemljiški in hišni davek, ki plačajo davek na neoženjene. Pri popisu obvezancev se morajo po § 5. zabeležiti v davčne spiske potrebni podatki. Treba je posebno paziti na to, da se pri solastništvu in družbah popišejo vsi solastniki objektov odnosno kompanjoni in družbe, ki morajo plačati samski davek, izpolnjujoč podatke po § 5. in označujoč, v katerem delu so solastniki odnosno kompanjoni.

Po § 6. zakona o davku na neoženjene so vsi davčni obvezanci dolžni v davčni prijavi dati vse potrebne podatke po § 5. tega zakona.

Ločene osebe morajo dalje navesti, ali je zakon sodno ločen, ali so sodno obsojeni, da vzdržujejo otroke. Ako je neoženjena oseba ali vdovec solastnik, odnosno kompanjon, bo navedel, pri katerem podjetju je solastnik in pri katerih nepremičninah in pri katerem delu in podjetju participira. Davčni obvezanci, ki ne izpolnijo pravočasno teh podatkov ali jih netočno navedejo, bodo nosili zakonite posledice. Obrazci za prijave se dobe pri davčnih upravah.

Iz policijske kronike

Nasilen tat. — Razne tatvine.

Ljubljana, 7. januarja.

Včeraj okrog 17.30 je stražnik Pohleven v Rožni dolini na cesti IV. aretiral brezposelna delavca Henrika Hledeta in Cirila Poglavca, oba tudi brez stalnega bivališča, ker sta prodajala moško suknjo. Dočim se je Poglavec pustil mirno aretirati, je Hlede hotel pobegniti. S pomočjo pasantov ga je stražnik ujel, toda Hlede se je aretaciji upri in sunil stražnika s pestjo v obraz. Nato je zopet pobegnil in stekel proti Ljubljani. Ustavil ga je neki mizarski pomočnik in izročil stražniku. Hlede se pa še vedno ni hotel vdati. Ponovno je skušal pobegniti in je silil v stražnika, da je moral rabiti gumijevko. Spotoma je Hlede nagovarjal tovariša, naj se izkaže za »kolego« in naj mu pomaga ugnati stražnika. »Čeprav imam samo 18 let, bosta oba zaplesala!«, je zagrozil stražniku in mizarskemu pomočniku. Ves odpor pa Hladetu ni pomagal in je moral na policijo, kjer so ugotovili, da fanta zasledujejo zaradi tatvin. Suknja, ki jo je prodajal, je bila istega dne ukradena prokuristu Dominiku Bezenšku v Gorjupovi ulici 18 in je bila vredna 2700 Din.

Snoči med 18. in 19. so drzni vlomilci poskušali svojo srečo tudi na Dvorskem trgu, kjer so hoteli vlomiti v trgovino Drago Schwaba. Iz veže pod Narodno kavarno so vdrli v drvarnico, od tu so pa hoteli vdreti v delavnico. S sekiro so razbili ključavnico, v lokal pa niso mogli priti, ker so bila vrata zapahnjena. Odšli so z dolgim nosom, napravili pa so tudi okrog 200 Din škode.

Stavbeniku Rudolfu Saksidi je nekdo v novega stavbišča blizu igrišča »Primorja« odnesel za 900 desk

Ljubljanski Sokol v preteklem letu

Poročila društvenih funkcijonarjev pričajo o velikih uspehih sokolskega dela

Ljubljana, 7. januarja

Včeraj dopoldne se je vršil v Narodnem domu občni zbor Ljubljanskega Sokola. Društveni starosta br. Bogumil Kajzelj je otvoril občni zbor kot predsednik z daljšim nagovorom. Najprej je pozdravil Nj. Vel. kralja in prvega starosto SKJ prestolonaslednika Petra, nato pa navzočega podstarosto SKJ br. E. Gangla in zastopnike drugih bratskih društev.

Med drugim je dejal:

V letu 1930 je doživelo jugoslovensko Sokolstvo in z njim tudi naše društvo velike dogodke. Danes lahko trdimo, da je lepa sokolska misel zmagala na vsej črti in dosegla priznanje na najvišjem mestu, kot pri merodajnih državnih činiteljih, kar nam priča dejstvo, da je starosta SKJ Nj. Vis. prestolonaslednik Peter.

V preteklem letu beleži naše društvo vse polno uspehov, o čemer bodo poročali obširneje društveni funkcijonarji, omenim naj le uvodoma glavne dogodke.

Naše tekmovalne vrste in posamezniki so si priborili z malimi izjemami vsa prva mesta. Tekmovalna vrsta članov v višjem oddelku pa si je ponovno priborila prehodno darilo Nj. Vel. kralja Aleksandra Dušanov meč in z njim tudi prehodno darilo prezidenta ČS republike T. G. Masaryka — krasno soho Miroslava Tyrša.

10. novembra nas je s svojim posetom v telovadnici počastil povsem nepričakovano ministrski predsednik general Peter Živković. Našel nas je pri rednem vsakdanjem delu, pri telovadbi moške dece. Izrazil je zadovoljstvo nad tolikim številom telovadečih.

Na svoji redni seji, 23. oktobra je občinski svet soglasno sklenil, da podari našemu društvu letno telovadišče v Tivoliju

V preteklem letu pa beležimo tudi dokaj žalostnih dogodkov. Neizprosna smrt nam je ugrabila našega zgodovinarja, magistratnega nadsvetnika, br. Evgena Laha, dalje našega bivšega načelnika in dolgoletnega odbornika br. Iv. Vernika in naše zveste brate J. Babnika, J. Drola, Petra Kozino, V. Metlikoviča, J. Ružičko in Avg. Žabkarja.

Spomin mrtvih so prisotni počastili stoje.

Julija je dospela iz Luxembourga tragična vest, da se je pri mednarodni telovadni tekmi smrtno ponesrečil brat Tone Malej, član Sokola I.

H koncu naj še omenim, da izkazuje statistično poročilo velik porast članstva.

Nato je podal svoje poročilo tajnik Janko Milost. Iz njegovega poročila posnemamo med drugim:

Koncem l. 1930 končuje naše društvo 67. leto svojega obstoja, plodonosnega sokolskega dela.

Ljubljanski Sokol lahko gleda tudi danes z zadovoljstvom na svoje delo v minuli poslovni dobi, kajti tudi v letu 1930 zaznamuje mnogo lepih uspehov. Vsem, ki ste pripomogli našemu Sokolu do tako lepih uspehov, iskrena hvala, zlasti tudi br. Rudolfu, ki je kot načelnik najlepše vodil tehnično delo v našem društvu do svoje premestitve v Subotico in br. tajniku Patiku, ki je zaradi prezaposlenosti v privatnem življenju bil primoran pred meseci odložiti to funkcijo.

V upravnem pogledu je bilo društveno delovanje dokaj živahno. Imeli smo 11 rednih in 2 izredni odborovi seji. Vložni zapisnik izkazuje danes 1476 številk in pisarna je morala opraviti v teku leta prav veliko dela, ki ga je bilo mogoče zmagati le na ta način, da je društvo namestilo meseca julija uradnico, ki je zaposlena ves dan v društveni pisarni.

Kot znano, je l. 1927 mestna občina podaljšala najemninsko pogodbo za naše letno telovadišče, ki bi potekla letos, za nadaljnih 20 let tako, da nam je bilo letno telovadišče osigurano do l. 1951. 26. avgusta pa je gradbeni odsek mestne občine soglasno sklenil na svoji seji, da proda letno telovadišče Lj. Sokolu. Ceno naj bi določil finančni odsek mestne občine, ki je pa 20. oktobra soglasno sklenil, da se telovadišče prepusti brezplačno našemu društvu. Telovadišče meri 14.000 m².

Na tekmi mednarodne telovadne federacije je bilo zastopano naše društvo v tekmovalni vrsti SKJ s petimi člani, ki so tako častno zastopali naše Sokolstvo ter še bolj utrdilo sloves Ljubljanskega Sokola.

Ko govorim o uspehih naših članov, moram še omeniti veliko odlikovanje našega častnega staroste br. dr. V. Murnika, ki ga je prejel od bratske Češkoslovenske Obce po svoji demisiji kot savezni načelnik SKJ. Prejel je krasno izdelano diplomo.

Naše društvo je priredilo lansko leto 25. maja svojo vsakoletno javno telovadbo, s katero smo povsem zadovoljni. Dobro so uspele tudi vse naše običajne prireditve, kot maskerada, Miklavževa večera, božičnica, silvestrovanje itd.

Oomembe vreden je tudi propagandni zlet našega društva v Gornji grad.

1. decembra smo svečano proslavili ob prisotnosti zastopnikov vojaških in civilnih oblasti, ustanov in društev.

Dolžnost nam veleva tudi ob tej priliki zahvaliti se br. Reisnerju, direktorju Tehniške srednje šole, za telovadno orodje, ki nam ga je odstopil za uporabo, dokler ga ne bo šola potrebovala zopet sama.

Poročilo tajnika je bilo soglasno odobreno, nakar je prečital poročilo o delovanju prosvetnega odseka, njegov predsednik Viktor Markič.

7. marca se je tu vršila Masarykova proslava. Tej proslavi je sledilo 27. marca predavanje br. dr. Debelaka »O prvi pomoči«, 5. aprila pa predavanje brata Lavrenčiča »O smernicah za vodnike vrst dece«. 10. aprila je predaval društveni prosvetar »O vsesokolskem zletu v Beogradu«, nakar je sledilo predvajanje filma o zadnjem vsesok. zletu v Pragi l. 1926. 15. aprila je govoril profesor br. dr. Čermelj »O naši mladini v Julijski Krajini«, 16. oktobra pa br. dr. I. C. Oblak »O Lužiških Srbih glede na druge narodne manjšine«. V proslavo 1. decembra se je vršila v telovadnici akademija, na kateri je predaval društveni prosvetar »O 1. decembru in njegovem pomenu«. 8. in 17. decembra je predaval brat dr. Mastni »O vplivu amonije na vse bolezni, ki imajo svoj izvor v prehlajenju«. V teku leta se je vršilo v telovadnici tudi več debatnih večerov. Posebno pažnjo je posvečal društveni prosvetni odbor tudi lutkovnemu gledališču. Vprizorilo se je več lutkovnih iger. Društveni prosvetni odbor se je tudi trudil, da poživi poročevalsko službo in širi sokolski tisk. Razmišljal je tudi o načrtu, da se uvede skupno letovanje naraščaja ob morju ali v planinah, njegovo izvedbo pa je moral radi denarnih težkoč odložiti za prihodnje leto.

Načelniško poročilo je podal namesto načelnika brata Rudolfa, ki je bil jeseni premeščen v Subotico, podnačelnik brat Vladimir Šuklje. Z veseljem je ugotovil pri vseh telovadnih oddelkih lep napredek. Telovadba se je vršila v 7 oddelkih, od novembra naprej pa celo v 8. Povprečni obisk na uro pri posameznih oddelkih je bil lansko leto tale: pri članih 38, pri članicah 27, pri moškem naraščaju 63, pri ženskem naraščaju 32, pri moški deci 85 in pri ženski deci 57. Telovadeče članstvo je razen pri društveni javni telovadbi nastopilo tudi na župnem zletu v Ljubljani, na vsesokolskem zletu v Beogradu in pri nastopih več drugih društev. Na beograjski vsesokolski zlet je poslal Ljubljanski Sokol tudi lepo število tekmovalcev in tekmovalk, ki so mu priborili novih lavorik. Pri tekmi za slovansko prvenstvo je tekmovalo 8 bratov od Ljubljanskega Sokola. V tekmi članov za prvenstvo SKJ je dosegla vrsta Ljubljanskega Sokola prvo mesto in je s to zmago vnovič pridobila društvu meč kralja Aleksandra in pa na novo bronasto glavo brata dr. Tyrša, prehodno darilo predsednika Masaryka. X. mednarodne telovadne tekme v Luxembourgu se je udeležilo v savezni vrsti od Ljubljanskega Sokola pet tekmovalcev, ki so s svojo vztrajnostjo, silo in marljivostjo pripomogli h krasnemu uspehu jugoslovenske tekmovalne vrste. V srednjem oddelku sta tekmovala dva posameznika, v nižjem oddelku pa vrsta in 2 posameznika. Pri tekmah članic je tekmovala samo ena vrsta v nižjem, ki pa je dosegla prvo mesto. Kot posameznici sta se uvrstili na prvo mesto sestri Engelmanova in Šantlova. Pri moškem naraščaju sta tekmovali od Ljubljanskega Sokola dve vrsti v višjem in ena v nižjem oddelku. Prvi dve sta si priborili 2. in 3. mesto, zadnja pa prvo mesto. Med posamezniki v višjem in v nižjem oddelku sta zasedla prvo mesto naraščajnika Ivko Pustivšek in Rado Poljanšek. Tekme ženskega naraščaja se je udeležil Ljubljanski Sokol z eno vrsto v višjem in eno v nižjem oddelku, ki sta dosegli prvo oziroma tretje mesto. Med posameznicami je v višjem oddelku prva Ruža Pustiškova. Od 30. septembra do 27. novembra se je vršil društveni vaditeljski tečaj, ki ga je obiskovalo 35 bratov, sester in naraščaja. Župnega vaditeljskega tečaja meseca septembra so se udeležili od Ljubljanskega Sokola 3 bratje in 4 sestre. Šesttedensko vaditeljsko šolo ČOS v Pragi pa sta dovršila v juliju in avgustu brata Ban in Pavšič. Na novo sestavljeni smučarski odsek, ki ga vodi brat inž. Perko, ima 20 članov, 7 članic in 32 moškega naraščaja.

Za gospodarski odsek je poročal njegov predsednik brat Slavo Simončič. Odsek je štel 11 članov in je imel 11 rednih in 3 izredne seje, na katerih je razpravljal o tekočih gospodarskih zadevah društva. Za letošnje leto je nameravana ustanovitev stavbnega sklada in zletnega sklada za Prago.

Prednjaški zbor je dosegel pri mnogih javnih nastopih izredno mnogo krasnih uspehov, ki so v splošnem že znani kot pri društveni javni telovadbi, župnem zletu, vsesokolskem zletu v Beogradu, tekmah za slovansko prvenstvo članov in tekmah za prvenstvo SKJ in pri X. mednarodnih telovadnih tekmah v Luxembourgu. — Prednjaški zbor ima tudi in vodi strokovno knjižnico, ki šteje 948 knjig.

Blagajniško poročilo je podal blagajnik Luce Strauss. Celokupni denarni promet znaša 1,557.445.90 Din, imovinski prirastek pa 420.50 Din. Društvena imovina je znašala 31. dec. pretečenega leta 259.007.31 Din.

Po poročilu revizorja Tuječa je bil podan odboru soglasno absolutorij.

Zadnji je poročal statistik V. Treven. V začetku leta 1930 je znašalo število članstva 902 in to 698 članov in 204 članice, 31. decembra pa je društvo štelo 1184 članov in 379 članic. Porast članstva l. 1930 znaša v primeri s prejšnjim letom 73%, kar je vsekakor rekord. Naraščaja šteje društvo ob zaključku leta 235, dece pa 272. Skupno število pripadnikov društva znaša torej ob zaključku leta 2070.

Končno je bila sprejeta soglasno lista nove uprave, ki se bo poslala župnemu predsedstvu v potrdilo.

Izvoljeni so bili: starosta *Kajzelj* Bogumil, podstarosta dr. *Kandare* Fran, načelnik *Vrhovec* Lojze, podnačelnik ing. *Kaučič* Kajetan, načelnica *Mužina* Adela, podnačelnica *Frölich* Jeti, tajnik *Ahčin* Fran, predsednik prosvetnega odseka *Markič* Viktor; člani uprave: dr. *Arko* Venčeslav, *Čebular* Leo, *Meden* Viktor, ing. *Poženel* Albert, *Rus* Viktor, *Simončič* Slave, kapetan I. raz. *Stojanović* Milisav, *Strauss* Luce *in Treven* Viktor; za namestnike: *Burgstaler* Tomaž, *Germek* Boris, *Lorger* Alfonz, *Milost* Janko, *Mulaček* Josip, *Pavšič* Pero, *Sieber* Angeljko; revizorji: *Franke* Leo, *Pehani* Otmar, *Tuječ* Evgen; namestniki revizorjev: *Fink* Veličan, *Rogl* Leo in *Planinšek* Egon. Člani razsodišča: dr. Jože *Bohinjec*, dr. Miha *Kambič*, dr. Oton *Papež*, ing. Albert *Poženel*, dr. Drago *Treo*; namestniki: dr. Janko *Lokar*, ing. Leo *Mencinger* in Rasto *Pustoslemšek*.

Princeska in pastirček

Vesela Golijina pravljica v petih dejanjih (šestih slikah) s prav prijetnimi, melodičnimi pevskimi in plesnimi vložkami, ki postanejo pač kmalu popularne, s krasnimi, vseskoz okusnimi, romantično pestrobujnimi dekoracijami in v solidni režiji je dosegla sinoči izredno topel sprejem ter žela po vsakem dejanju brezkončno odobravanje veselo razigrane in imenitno se zabavajoče odrasle in otroške publike. Gg. avtor Golia, skladatelj Adamič, scenograf Uljaniščev in prof. Šest so lahko z uspehom polno zadovoljni.

Vse priznanje Goliji, da se je lotil pravljične igre s humorjem in satiro, da je osladnost in sentimentalnost nadomestil s komiko, ostal fantastičen in romantičen, a opustil vsakršno didaktiko in simboliko. Deca mu bo za to skoraj ves čas razposajeno zabavno in šegavo igro nedvomno hvaležna in napolnila gledališče vedno iznova. Razumela jo bo, lahko uživala in končno odnašala s predstave tudi etično zrno ter ljubezen do živali in prirode vobče.

S pedagoškega stališča bi bilo oporekati, da blaga in naravna princezka izsmehuje in oponaša zoprno guvernanto, da uporablja šibo proti odraslim in da odstrani krutega lovca z lažjo. Menim, da bi se lahko te pegice odstranile, da ne bo očitka. Golia bo itak nedvomno po uprizoritvi sam opazil še nekatere nedostatke, n pr. bornost princezkinega besedila, povezal nekatere prizore s prehodi, da izgine mozaičnost, črtal nekatera ponavljanja (koračnica in ples veteranov, ki zavlačujejo dejanje, črtal deklamacijo botre Šume, ki je itak nihče ne razume i. dr. Dejstva, da sta postala glavni osebi: princezka in pastirček vpričo medvedov in veterancev, ki stojé v ospredju zanimanja in dejanja, skoraj postranski ulogi, seveda ni mogoče popraviti.

Veterane bi izpremenili v mestne ali grajske gardiste ali strelce, v gozdni sliki pa bi uporabil še nočne ptice, sove, čuke, netopirje in kresnice. Opustil pa kukavico ponoči, a ob svitanju razmnožil ptičje petje.

Predstava ni tekla vedno in povsod docela gladko in dovršeno vigrano. Včasih je oklesje zaškrtalo in zacvililo. Izkušenj je bilo menda le premalo.

Ulog pa je veliko število. Ker je zgrajena vsa igra skoraj le na zunanjih efektih in skupinskih grotesknostih, sta psihologija in notranja dramatičnost bolji sirotni. Ako naj povem čisto resnico, so imeli medvedi in veterani, pa zajčki in celo manj izrabljene žabe največji uspeh in se je o njih govorilo največ. Ali — g. Levar je bil simpatičen oče graščak, končno izpokorjen dobrodušen ošabnež. V neki huzarski uniformi, dasi bi ga rajši gledal v srednjeveški obleki, kakor vse druge. Že zaradi romantike. Ga. Šaričeva je bila ljubka princezka, Mitja Gorec pa prav pogumen pastirček, ki le prerad dirigira z desnico in se je držal vseskoz prav imenitno.

Ga. Medvedova je groteskna guvernanta, g. Lipah zabaven pl. Trebušček, g. Kralj resnično šibeč se pl. Šiba, izvrsten je Pepček g. Železnikar, imenitna debeluška ga. Danilova, drastična klepetulja ga. Gabrijelčeva, zelo zadovoljiva kot agilen kuharček in obenem dobra pevka gdč. Kukčeva, efekten lovec g. Skrbinšek, zares komični pa gg. Cesar kot načelnik strahopetnih le za jedačo in pijačo navdušenih veterancev, prvi in drugi veteran Daneš in Plut ter tovariši, ki prav čedno pojo, dobra mati je ga. Rakarjeva in lepa Šuma, ki s prijetnim glasom tudi poje, gdč. Boltarjeva. Jako je ugajal ples deklet in dveh malih deklic, za katere je napisal g. Adamič zelo efekten in prikupen plesni komad. Prva žaba je ga. Vida Juvanova-Janova, prvi zajec gdč. Slavčeva, krčmar pa g. Jan.

Orkester in petje ter plese na odru je dirigiral z mirno rutino g. viš. kapelnik dr. Čerin.

Bilo je tudi mnogo cvetja, odobravanja pa izredno po vseh dejanjih ter je moral g. avtor, živahno aklamiran, opetovano pred zastor. Gledališče je bilo razprodano in vem, da bo še prav mnogokrat. Vesel tega uspeha, čestitam avtorju in upravi, ki je dobila novo privlačnico. **Fr. G.**

Trije kralji v ogrevalnici

— Hudo je, ker se prazniki vrste drug za drugim, kakor jagode na rožnem vencu: denar iginja iz žepa kakor kafra, če ga je sploh kaj — je modroval predsednik Godina dan pred tremi kralji nekoliko nejevoljen, ker mu ni nihče priskočil na pomoč pri finančnem polomu. In baš, ko so mu po glavi rojile te misli, se odpro vrata in glej čudo, trije kralji stoje pred začudenimi možakarji. Ni se moglo prav dognati, ali so črnci ali žolte rase.

— Jezusa iščemo! — so zapeli.

— Prijatli moji, tu ga ne boste našli, kaj menite, da se je rodil tu v ogrevalnici? — se je oglasil Kuga in trije kralji so se preplašili, kajti njegov glas je bil vse prej nego prijeten. Vendar so se nekoliko ojunačili, ko so videli, da so drugi obrazi prijaznejši; iztegnili so roke trdno uverjeni, da bodo od vseh strani leteli dinarji.

— Predsednik bo dal za vse! — se je zopet oglasil oni trdi neprijetni glas prijatelja Kuge.

— To je moderna beračija! — se je raztogotil presednik in trije kralji so jo popihali ravnotako prazni kakor so bili prišli.

Trije modri tudi v Ljubljani

Vse mesto je bilo včeraj polno malih kolednikov, ki so pobirali dinarčke

Ljubljana, 7. januarja.

Ne verjamete, da so v Ljubljani celo trije modri ali pametni? Res, težko je verjeti kaj takega. Končno pa tudi ni treba, saj ni beseda o modrih, temveč prej o nespametnih ki jih nikjer na svetu ne manjka.

Pa jih je tudi v Ljubljano pripeljala srečna ali nesrečna zvezda, kot porog pustu in predpustu — v času ,ko so šeme na zmagovitem pohodu.

Ker praznik treh modrih ni kar tako in ker ga praznuje celo Ljubljana, ki najraje časti — in ga tudi najbolj zna — pusta, zato je seve treba govoriti o tem praznovanju. ki tudi spada med velike dogodke in še, v nekaterih pogledih, med izredne povrh vsega.

Popisati in opisati pa je treba vse lepo od kraja po vrsti, da boste natančno poučeni.

Kot ob vseh velikih dnevih, tako smo se tudi včeraj zjutraj vprašali najprej po vremenu. Po nebu so plavali umazani oblački in hladna sapica je pihljala. Potem se je pa nepričakovano zjasnilo. To je zelo važno, ker je zaradi tega letos prvič posijalo solnce. Nekateri so bili zelo radovedni, kakšno je pravzaprav to ubogo solnce, ki ga že tako dolgo niso videli, da so pozabili, kakšno je. Pa so ugotovili, da je še vedno okroglo.

Včeraj so ljudje vstali že pred poldnem, kar ni navada ob praznikih. Menda jim je res navsezadnje še spanje zasmrdelo v obilici praznikov, pa saj se mora vse pokvariti v teh čudnih časih. Kot je pa bilo videti, ljudje tudi tako niso vedeli, kaj početi. Nekateri so postajali ter buljili v zrak, drugi so pa iskali nekaj, česar ni nihče izgubil. Seve, promenada je bila živahna, sploh je bilo vsepovsod praznično razpoloženje, še zvonenja nismo pogrešali in ljudje so pridno obiskovali cerkve kot je pač prelepa stara navada vernega slovenskega rodu. Saj veste, da je slovenski rod v vseh pogledih kreposten, vedno vnet za vse lepo in dobro, kar je treba naglasiti, ker mu hočejo zadnje čase naložiti vse mogoče grehe, ker tako voljno vse prenese. Sicer bi pa ljudje šli tudi drugam, ali kaj, kvečjemu se lahko le vzdihne.

Popoldne so se pa vseeno mnogi napotili v »milo naravo«, ki je vedno tako privlačna, zlasti, če sije solnce. Res, večna mora biti lepota takih »Slepih Janezov«, »Pri Kapljici« itd. in še krize, niti svetovna gospodarska — jim ne morejo do živega.

Tudi to spada med čednost našega premilega rodu, da si nihče — kogar je pač razumeti pod tem imenom — ne beli glave s takimi žalostnimi stvarmi, kot so krize. Vzdihovati sicer znamo kot malokdo, ali nihče, zaradi suše se pa nihče ne gre obešat — kvečjemu gre v kavarno. Tako je bilo tudi včeraj.

Ker pa so bili včeraj trije kralji, zato je bilo opažati v Ljubljani neke posebnosti, ki se ne opazijo vsak dan, novega pa tudi ni bilo nič. Od božiča namreč pohajajo po Ljubljani vsak dan številni kralji, ki so se do včeraj razmnožili kot bolhe poleti. Čudni so vam taki kraljiči, skoraj tičkom so podobni (ne tistim, ki letajo, temveč onim, ki frče — najraje ob šolskih počitnicah), predstaljajo pa baje tri modre iz daljne Jutrove dežele in nosijo na prekljah zvezde vodnice, ki bi jih naj pripeljale v Betlehem, vodijo pa jih le okoli mošnjičkov, ker, kot pojejo sami:

»— darila bi vam dali,
a revni smo sami —«

To so baje potomci nekdanjih slovenskih kolednikov, ki so se v časih — v tistih dobrih starih časih — šemili ob novem letu okoli ljudi ter jim za okrogle krajcarčke in šmarne petice peli — okrogle kolednice in voščili novo leto. Sedaj sicer ni več tistih časov, no, kolednike pa še imamo vseeno — in še koliko! Še tako vzdihujemo — prav lahko bi prestali brez njih, pa kaj hočete, tradicija je tradicija, četudi beraštvo! Naši otroci so gotovo siromački, težko je pa verjeti, da jim je s takim prosjačenjem kaj pomagano — sicer pa to nikogar nič ne briga, zato tudi nas ne. Treba je samo povedati to, kar se vidi in sliši.

Torej se pravi, včeraj je bil praznik treh modrih in ljudje so posedali tudi po kavarnah kljub solncu, koledniki pa so na vse pretege koledovali. Včeraj je bilo v Ljubljani več kraljev, kot jih premore vsa zemlja. Vsi lokali so jih bili polni od jutra pozno v noč. V svojih kraljevskih ornatih so drli v kavarne in gostilne kot čebele na med, drug drugemu so podajali kljuke, večkrat pa se je tudi primerilo, da sta prišli v en lokal kot dve trojici naenkrat — konkurenca je bila mnogokrat naravnost neznosna, paragraf zoper umazano konkurenco pa se ni izkazal. Zunaj je prišlo do neštetih spopadov in marsikateri kralj je v boju izgubil simbole svojega veličanstva, zvezde repatice so padale po nosovih in prismoljenih bradah, kamor je pač priletelo, rezultat je bil, da sta namestu treh modrih romala v Betlehem dva razcefrana, umazana in polomljena modreca pod okriljem pokvečene zvezde na polomljeni preklji. — V samo kavarno »Zvezdo« je prijadralo včeraj baje 15 karavan, vsaka s tremi kralji, par pa tudi z dvema. Peli so svi na vsa usta kolednice, nekateri pa tudi zaljubljene, fantovske popevke, da je bil »hec« še večji. Neki tak »modrec« si je moral med petjem podpirati brado, da mu ni ušla, ker se mu je v konkurenčni bitki odluščila.

Tako je, dà, dandanes trije modri love dinarčke, dočim so včasih romali tako daleč — leta in leta, da so mogli darovati zlata, mire in kadila . . .

Zdaj bo pa menda le nekaj časa mir pred »kralji« in — prazniki.

Iz gledališke pisarne

Dunajska operetna skupina vprizori drevi ob 20. uri zvečer Leharjevo opereto »Zemlja smehljaja« (Das Land des Lächelns). Skupina šteje 27 članov, vse vloge so zasedene po njej, le orkestrski part svira pod dunajskim dirigentom naš operni orkester. Opozarjamo, da je za nocojšnjo predstavo še nekaj ložnih sedežev in lož na razpolago.

Drugo gostovanje dunajske operete v ljubljanski operi bo v četrtek dne 8. tm. Izvaja se Čudežni bar (Die Wunder Bar) z jazz-orkestrom. Za predstavo je še nekaj ložnih sedežev in lož na razpolago. Dramsko gledališče ostane v sredo in četrtek zaprto.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Sreda, 7. januarja 1931, katoličani: Zdravko, pravoslavni: 25. decembra 1930, Svetoslav.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Opera: Zemlja smehljaja. Gostovanje dunajske operete.

Kino Matica: Ljubljenec bogov (Emil Jannings).

Kino Ljubljanski Dvor: Krepostna grešnica.

Kino Ideal: V senci temnice.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Bahovec, Kongresni trg, Ustar, Sv. Petra cesta, Hočevar, Sp. Šiška.

Baletni večer Olge Solovjeve

Tekom let je nastopilo na našem opernem odru že precej svetovno priznanih in domačih uglednih soloplesalk, toda razen slavne družbe zakoncev Fromanov ni nihče tako zanimal, kakor ruska plesalka Olga Solovjeva v Beogradu. Napolnila je skoraj vse gledališče in publika ji ni nehala izražati svojega prav posebnega zadovoljstva.

Olga Solovjeva je ne le tehnično dovršena umetnica, nego je tudi osebno jako sim, patična in nastopa v originalnih kostumih, ki se po barvi in ukrojenosti odlikuje z redkim okusom ter učinkovito rafiniranostjo. Vedno je nekako naravna in brez nasilnega hlastanja po efektih, torej ne pretirava in v grotesknosti nikoli ne prekorači meje zmerom umerjene lepote. Izredno muzikalna je, strogo skladna z ritmom glasbe in niti za las ne zaostaja ali prehiteva. Močno temperamentna, fizično silna in globoko občutevajoča, je podajala vse točke svojega sporeda s stopnjujočim se učinkom. Ako pa naj že navedem najbolj- še njene kreacije, mislim, da se ne varam, ako poleg znanega »Umirajočega labuda«, ki ga podaja dokaj svojstveno in ga je morala ponoviti, navedem še »Beračico«, »Jesensko listje«, »Biblijski ples« in »Siamska dvojčka«.

Še po zaključku jo je občinstvo z brezkončnim aplavzom prisililo, da je ponovila še svoj »Ciganski ples«.

Kapelnik dr. Švara je dirigiral orkester in prinesel skladbe Rimskega Korsakova, Saint-Saensa, Čajkovskega i. dr. tako, da so jako zanimale tudi kot koncertne točke. Skratka: bil je prav lep, vsesplošno zadovoljiv večer.

Izjava*

PEN-club, slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi PEN je na svojem sestanku dne 5. januarja 1931. sklenil podati naslednjo javno izjavo:

Literarni kritik in esejist Josip Vidmar je ob koncu lanskega leta povzročil v beograjski »Pravdi« (glej »Pravdo« z dne 18. decembra 1930.) poročilo o naših kulturnih razmerah, ki je slovenske kulture nedostojno. Josip Vidmar v srbski javnosti te krive informacije o Slovencih doslej ni niti poizkusil popraviti, čeprav smo to nujno pričakovali. Tudi njegov avtentični popravek v »Jutru« z dne 31. decembra 1930. poročila v »Pravdi« ni preklical. Pač pa je v popravku proti vsemu pričakovanju skušal podpreti omenjeno poročilo z argumenti svoje ideologije.

PEN-club, slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi PEN si šteje v dolžnost javno obsoditi ravnanje Josipa Vidmarja, ko je podal beograjskemu informatorju svoje z ničemer podprto osebno mnenje, ne da bi se zavedal odgovornosti, ki jo terja vsaka taka izjava. Prav tako pa odločno obsojamo antisocialno ideologijo Josipa Vidmrja, ki deli Slovence v kulturno gospodo in kulture nesposobno ljudstvo, slovensko literaturo pa v beli in »črni kruh«.

Končno obsojamo z enakim ogorčenjem človeka nevreden način borbe, ko skuša anonimni pisec v »Slovencu« (glej članka z dne 28. decembra 1930. in 4. jan.1931.) izkoristiti Vidmarjevo zadevo za nekulturen napad na neprizadete kulturne delavce.

Prepričani smo, da se s to načelno izjavo strinja vsa naša mlada generacija.

V Ljubljani, dne 5. jan. 1931.

PEN-club, slovenski center Ljubljana, sekcija Mladi PEN.

* To izjavo smo poslali sledečim časnikom in časopisom: Čas, Delavska politika, Delavska pravica, Dom in Svet, Jugoslovan, Jutro, Ljubljanski Zvon, Modra ptica, Naša doba, Slovenec, Slovenski Narod in Svoboda.

PRIDE! PRIDE!
WILLY FORST
Ljubljenec vse Ljubljane v najnovejši operoti
Ljubim — ljubiš — ljubi!

Dnevne vesti

Praznik Hristovog rodjenja čestitamo svima svojim čitaocima pravoslavne vere.

Uredništvo.

— **Davčni opomini in odločbe reklamacijskih odborov.** Ljublj. poštna direkc. opozarja pošte na uradne odredbe, po katerih smejo pošte omenjene pošiljke sprejemati samo kakor **navadne (nepriporočene)** službene pošiljke. Če bi kakšna davčna uprava ali finančna direkcija zahtevala, da se nje pošiljke sprejmejo kakor priporočene, jo mora pošta primerno poučiti, če pa na svoji zahtevi le vztraja, pa odkloniti sprejem tistih pošiljk.

— **Uradi za zavarovanje delavcev in poštne pristojbine.** Ministrstvo je izpremenilo svoje stališče glede poštninske pristnosti v krajevnem prometu, kakor ga je zastopalo l. 1923. V svojem zadnjem odloku pravi: Poštninska prostost se v načelu omejuje vobče na tista pisma, ki se pošiljajo v državnem interesu odnosno v interesu javne službe, a katerih plačana odprava bi obremenila državo samo. Nanaša se torej samo na brezplačno odpravo, nikakor pa ne na dostavo. Dosledno temu ni poštninske prostosti v krajevnem prometu, izvzemši tiste pisemske poštne pošiljke, ki gredo s sedeža sprejemne pošte v širše dostavno okrožje. Od tega načela niso izvzete niti poštnine proste oblasti, uradi in ustanove, ampak morajo dostavljati svojo korespondenco v krajevnem prometu po svojih lastnih organih. Okrožni uradi za zavarovanje delavcev uživajo kakor privilegirana ustanova ugodnosti poštninske prostosti v istem obsegu, kakor poštnine oproščene oblasti, uradi in ustanove. Kolikor bi torej želeli dostavljati svoje pisemske pošiljke v krajevnem prometu po pošti, bi morali svojo korespondenco po predpisih frankirati.

— **Nepravilnosti pri vračanju nevročljivih časopisov.** Uradno se je ugotovilo, da nekatere pošte pri vračanju časnikov in časopisov upravam ne postopajo po obstoječih predpisih. Ne stavijo namreč na vsak izvod za vsakega naročnika označbe, zakaj se list vrača. Poleg tega morajo take pošiljke, ki jih vračajo, opečatiti z dnevnim pečatom. V mnogih primerih je na listu zapisano »nazaj« brez podpisa uslužbenca, ki je vrnil list in brez pečata, tako da se stvarno ne ve, ali je bil list na naslovni pošti ali ne. Uprave časopisov se upravičeno pritožujejo, da dobivajo posamezne izvode ali cele svežnje svojega lista nazaj ne da bi vedele, zakaj se list vrača.

— **Otvoritev novih telefonskih relacij med Mariborom in Nemčijo.** Dne 25. pr. m. so bile otvorjene naslednje telefonske relacije: 1. Maribor — Erfurt, Ludwigshafen in Rückheim. Pristojbina za navadno govorilno enoto je 72.60 Din. 2. Maribor — Düsseldorf, Duisburg, Gelsenkirchen, Hagen, Köln in Oberhausen. Pristojbina za navadno govorilno enoto v naštetih relacijah je 85.80 Din.

— **Popravek.** G. finančni direktor dr. Povalej Josip bo sprejemal stranke v poslopju finančnega inspektorata v Mariboru v petek in soboto t. j. 9. in 10. t. m. od 10.—12. ure in ne v četrtek dne 8. t. m., kakor je bilo pomotoma javljeno.

— **Akademski ples v Ptuju.** Društvo jugoslovenskih akademikov v Ptuju je priredilo v soboto, dne 3. januarja t. l. v vseh prostorih »Društvenega doma« tradicijonalni vsakoletni akademski ples. Tudi letos je uspel nadvse animirano. Ob 21. je slavnostna koračnica priznanega »Jonny-jazza« iz Ljubljane pozdravila prihod pokroviteljice ge. dr. Senčarjeve in kmalu je v dvorani nastalo živahno vrvenje, ki je trajalo v najboljšem razpoloženju do zgodnjih jutranjih ur. Na plesu je bila izvoljena »Miss Academica« gdč. Klara Senčarjeva; obenem je društveni odbor razdelil nagrade trem najboljšim plesnim parom. Prireditev so posetili zastopniki vseh ptujskih državnih uradov, oficirski zbor in drugi odlični gosti. Moralnčen uspeh prireditve je popoln in tudi z materijalnim je zaslužni pripravljalni odbor menda zadovoljen.

— **Kongres naših abstinentov.** V juliju se bo vršil v Beogradu kongres zveze jugoslovenskih abstinentov, ki bo trajal tri dni.

— **Opozorilo.** Izvenljubljansko kakor tudi ljubljansko koncertno publiko, ki namerava posestiti nedeljski koncert Glasbene Matice, na katerem se bo ponovila Berliozeva dramatična legenda za soli, zbor in orkester »Faustovo pogubljenje« opozarjamo, da si kupi vstopnice že v predprodaji najkasneje do sobote zvečer. Od dobre uspele predprodaje je odvisna ponovitev, kajti združeni stroški so zelo veliki in Glasbena Matica mora vsaj z vstopnino kriti stroške koncerta. Če bi bila predprodaja slaba bo Matica prisiljena v nedeljo zjutraj koncert odpovedati. Delo izvajano na prvem koncertu je imelo ogromen uspeh in splošno je bila izražena želja, da se koncert ponovi. Prepričani smo, da je interese občinstva za ta koncert velik, prosimo le za nakup vstopnic že v predprodaji. Koncert bo v nedeljo 11. t. m. popoldne ob 3. uri v »Unionski« dvorani, konec malo pred šesto uro.

— **Novosadska elektrarna prodana.** Zadnje čase je bilo v severnem Banatu prodanih več elektrarn inozemcem, tako v Subotici, Starem Bečeju, Vranjevu in Senti. Zdaj je prešla tudi novosadska elektrarna v druge roke. Dosedanji lastniki so bili neki Madžari iz Budimpešte, ki se pa zadnje čase za podjetje niso posebno zanimali. Za nakup elektrarne sta se zanimala znani švedski magnat, kralj vžigalic Ivar Kreuger, ter ameriški finančnik Mac Daniel. Te dni je Daniel kupil elektrarno za družbo White & Comp.

— **Izenačenje koledarja.** Beograjska »Politika« je otvorila anketo o izenačenju koledarja. Prvi se je oglasil beograjski vseučiliški profesor Miljutin Marković, ki se je udeležil kot zastopnik naše vlade l. 1923 kongresa pravoslavnih cerkva v Carigradu. Kongres je soglasno sklenil reformirati julijanski koledar in se pri tem v polni meri ozirati na astronomično stran problema. Arhierejski sabor srbske pravoslavne cerve je pristal na to reformo, izvedbo svojega sklepa je pa preložil na poznejši čas.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in da se bo vreme polagoma zboljšalo. Včeraj je bilo še po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 9, v Skoplju 7, v Zagrebu 4, v Ljubljani 2.4, v Beogradu 2, v Sarajevu 1, v Mariboru —0.3. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769.2 mm, temperatura je znašala —4.8.

— **Nesreče in nezgode.** Jerše Anton, 10letni posestnikov sin iz Zagradca, se je včeraj sankal in se s sanmi zaletel v drevo. Priletel je s tako silo, da si je zlomil desno nogo. — Včeraj popoldne se je v Podlipi pri Vrhniki težko ponesrečil 15-letni posestnikov sin Alojzij Jereb. Padel je z drevesa in se nataknil na spodnji del telesa. Zadobil je težke poškodbe. — Ivan Androvat, 14letni dijak iz Št. Vida nad Ljubljano, je hotel včeraj popoldne doma pribiti sliko na steno, padel je pa s stola in si zlomil levo roko. — Vse tri ponesrečence so prepeljali v bolnico.

— **Tragedija 15-letne mladenke.** V Bački Palanki se je te dni odigrala pretresljiva tragedija. 15-letna Katica Sulzbacher, tesarjeva hčerka, je skočila v Dunav in utonila. Dopoldne je odšla deklica, ki se je učila šivanja, kakor običajno na delo. Ko jo je pa mojster poslal v bližnjo okolico, da uredi neko zadevo, se ni več vrnila. Odšla je k Dunavu, stopila v privezan čoln, slekla jopico in skočila v vodo. Lastnik čolna je pozneje našel jopico in obvestil policijo. V žepu jopice so našli listek: »Ljuba mati, oprosti mi! Nisem mogla drugače!« Kaj je bilo vzrok samomora, ni znano, zdi se pa, da je bila kriva nesrečna ljubezen.

— **60.000 Din vreden nakit izgubila.** Od Klaićeve obale do Splita je izgubila te dni žena Tomislava Bulata iz Splita briljantni nakit, vreden 60.000 Din.

— **Dva samomora.** V Sremski Mitrovici sta bila te dni v enem dnevu izvršena dva samomora. Prvi se je obesil 72-letni cestni pometač Karlo Mikuš, kmalu nato se je pa po mestu razširila vest, da si je končal življenje 32-letni trgovec Mišo Salaj, ki se je tudi obesil Vzrok samomora je bil težak gmotni položaj. Usodnega dne so hoteli mladega trgovca zaradi manjšega dolga rubiti. Možu je pa šlo to tako na živce, da je videl v smrti edino rešitev.

— **Po 11. mesecih naplavljeno truplo.** Lani na Svečnico se je v Beočinu na Dunavu pripetila strašna nesreča. Družba treh deklet in dveh fantov se je vračala z neke zabave v Starem Futogu v Beočin. Morali so s čolnom čez Dunav. Sredi vode se je čoln iz neznanega vzroka prevrnil, vsi, ki ko sedeli v njem, so padli v Dunav in utonili. Nekaj dni po nesreči so iz Dunava potegnili prvo žrtev, mladega Štefana Adamka, te dni je pa Dunav naplavil truplo Štefana Nagyja. Pri mrliču so našli uro z verižico, katero je spoznal Nagyjev oče za sinovo.

Iz Ljubljane

—lj **Javna seja občinske uprave.** Jutri ob 17 se bo vršila v mestni dvorani redna javna seja občinske uprave. Na dnevnem redu so poleg naznanila predsedstva, zaprisege novih članov občinskega odbora in odobrenja zapisnika zadnje seje poročila finančnega, gradbenega in personalnopravnega odseka ter samostojni predlog občinskega odbornika g. Likozarja glede naprave napisnih tablic na hišah v novih ulicah. Referent finančnega odseka bo poročal o raznih pritožbah proti davku na nezazidane parcele, o odpisih dolga na najemnini Marica Šega in Anton Zupančič ter o odkupu sveta v regulacijske namene od I. Mudrovčiča, referent gradbenega odseka pa o prošnji nemškega vitežkega reda o izpremembi parcelacije, o prošnji Luckmannovih dedičev za parcelacijo, o ureditvi Černetove ulice in o prošnji M. o. l. za stavbno in uporabno dovoljenje mitniške hišice.

—lj **Dom grafikov pod streho.** Danes betonirajo streho, odnosno strešno ploščo Doma grafikov, ki stoji na vogalu Miklošičeve in Masarykove ceste. Palača ima pet etaž nad pritličjem, mezanin in štirji nadstropja. S fundiranjem stavbe se je gradnja zelo zavlekla, temelj je namreč 6 m globoko pod višino ceste zaradi kurilnice centralne kurjave, ki bo v globoki kleti. Ljudje so zadnji čas zmajevali z glavami, češ, da stavba ne bo pod streho pred prihodnjo stavbno sezono, odnosno pred hujšim mrazom, ta mesec pa je podjetje napelo vse sile, da je zdaj stavba pod streho. Dograditev te velike palače v tem neugodnem vremenu je vsekako lep uspeh za Ljubljansko gradb. družbo.

—lj **Slovesna otvoritev Trgovskega doma v Gregorčičevi ulici bo jutri točno ob 11. Opozarjamo vse trgovce in vabljene, naj pridejo k otvoritvi v največjem številu točno ob določeni uri, ker se bo slavnost pričela natanko ob 11. zaradi oddajanja po radiu.**

—lj **Licitacija del za gradbo carinarnice v Ljubljani razveljavljena! Mestni gradbeni urad je te dni prejel odlok ministrstva za gradbe, s katerim je licitacija del za zgradbo nove carinarnice in carinskih objektov, ki se je vršila pred dvema mesecema v Ljubljani, razveljavljena. Nova licitacija se bo vršila 23. t. m.**

—**lj Taborska lutka.** Deževen, meglen nedeljski popoldan — vse se drži peči — pa sem jo mahnil na Tabor k lutkovi igrici Alaksir. Mala, leva dvorana, nabito polna, velikih, živih obrazov — naše dece, ki je že komaj čakala začetka. Prijetni komadi društv. orkestra so pod vodstvom g. Švajgerja še dvignili vso stvarco. Igrica je trodejanska — češka. Prevod je preskrbel g. Zidarič, režija pa je bila v rokah marljivega člana g. Počivalnika. Uspela je prav dobro, posebno moramo pohvaliti razločno in točno izgovorjavo posameznih igralcev lutkarjev. Ugajal je zopet naš Gašparček g. Vilfan, ki je menda neprekosljiv. Kot novost je bil prvi nastop nove naše lutke Pavlihe, delo našega mladinoljubca g. Erbežnika, ki nas je prav imenitno zabavala. Pripomnil bi edino glede imena te lutke. Ker je Pavliha nemško ime, bi bilo na mestu, da mu damo naše — slovensko ime. Naša slov. knjiga omenja na večih mestih Martineka, ki odgovarja nemškemu Pavlihi. (Glej Milčinski in drugi). Tudi v mnogih krajih naše ožje domovine (Prlekija, juž. Prekmurje, Mur. polje) se rabi Martinek v istem pomenu. Zato zamenjajte Pavliha za Martinka! — Igrica je trajala 2 uri. Na kraljevo je bila ponovitev, ki je uspela enako zadovoljivo. Čujemo, da pripravlja Taborska lutka našo domačo igrico Martina Krpana v Špicerjevi priredbi, kar bo zopet novost za naše lutkarstvo. —**ar.**

—**lj Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — sekcija Ljubljana** vabi na predavanje, ki se bo vršilo v petek dne 9. januarja ob 20. uri v družabnem lokalu na Kongresnem trgu 1-II (»Kazina«). Predaval bo gospod dr. ing. Miroslav Kasal o predmetu: Perspektive za razvoj železobetona glede na uporabo špecijalnih cementov in jekla. Vabljeni so člani ter vsi, ki se zanimajo.

—**lj Ženski Pokret** opozarja svoje članice, da se vrši društvena seja v četrtek 8. t. m. v damski sobi »Emone« in sicer ob 20.

—**lj O zdravilnih rastlinah naših polj in travnikov** bo predaval v okviru podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva drevi, ob tri četrt na 20. g. Janko Kač v mineraloškem inštitutu univerze.

—**lj Sestanek maturantov** drž. moš. učiteljišča iz l. 1920, ki je bil sklican za 11. t. m., se ne bo vršil, ker ni odziva. — R.

—**lj Burka »Prostozidarji« četrtič in petič na Šentjakobskem odru.** V soboto 10. in nedeljo 11. januarja se ponavlja izvrstna burka »Prostozidarji«, ki je doživela vsled svoje velezabavne vsebine tri popolnoma razprodane predstave. Vstopnice so pri g. Milošu Kamičniku na Starem trgu.

—**lj Sokolsko društvo Ljubljana III** ima v četrtek dne 8. t. m. ob 20. uri svojo redno glavno skupščino v društveni telovadnici (Topničarska vojašnica, vhod z Dunajske ceste) ter obenem otvoritev svojih telovadnih prostorov. Za članstvo in naraščaj udeležba obvezna. 8-n

—**lj Kolesarska sekcija »ASK Primorja«** sklicuje svoj občni zbor za nedeljo 11. tm. ob 10. uri dopoldne v spodnjih prostorih restavracije »Miklič« (nasproti glavnega kolodvora). Razpravljalo se bo o smernicah in bodočem delovanju omenjene sekcije ter se obenem izvoli tudi nov odbor. Vabijo se tem potom vsi že prijavljeni člani kolesarske sekcije, kakor tudi oni ljubitelji kolesarstva, ki mislijo pristopiti, da se občnega zbora zanesljivo udeleže.

—**lj Adaptacija.** Dočim je stavbno gibanje na stavbiščih prenehalo, se pa v notranjosti poslopij še vrše tu pa tam manjše prezidave in adaptacije. Zdaj je v delu adaptacija pritličnih uradnih lokalov v palači finančnega ravnateljstva na Kreskovem trgu. Sobe so preuredili, zdaj pa polagajo parkete. Tako bodo lokali z adaptacijo v estetičnem in zdravstvenem pogledu lepši pridobili.

—**lj Smučarski odsek »Ljubljanskega Sokola«.** Drugo teoretično predavanje br. ing. Pogačnika »O smučanju« bo v četrtek dne . t. m. 1931 ob 20. uri v društveni odborovi sobi. Zdravo!

—**lj Gledališka uprava** prosi p. n. občinstvo, ki je rezerviralo vstopnice za gostovanje dunajske operete, da jih dvigne do poldneva do 5. ure, sicer se bodo na večerni blagajni prodale.

Pri pokvarjenem želodcu, plinih v črevesu, slabem okusu v ustih, čelnem glavobolu, mrzlici, zapeki, bljuvanju ali driski, učinkuje že kozarec naravne **»Franc Josefove«** grenčice sigurno, naglo in prijetno. Znameniti zdravniki za želodec izpričujejo, da se izkaže uporaba **»Franc Josefove«** vode kot prava blagodat za po jedi in pijači preobložena prebavila. **»Franc Josefova«** grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Celja

—c **Sokolsko društvo v Celju** ima svoj redni letni občni zbor jutri v četrtek 8. januarja ob 20. uri v mali dvorani Celjskega doma. V slučaju preslabe udeležbe, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje pri vsakem številu članstva. Dnevni red: 1.) Otvoritev zbora, proglas Saveza SKJ. 2.) Poročila tajnika, načelnika, blagajnika in razprava o poročilih. 3.) Poročilo revizorjev in absolutorij stari upravi. 4.) Določitev članarine, vpisnine ter članarine za naraščaj in deco. 5.) Razni predlogi članstva (ki pa morajo biti predloženi odboru vsaj 24 ur pred zborom) in 6.) Predlog župni upravi za imenovanje nove društvene uprave za bodoče leto.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Ameriški Slovenci Radu Murniku

Za novo leto so se ga spomnili in mu poslali 4000 Din

Ljubljana, 7. januarja.

Pred praznikom je prišel v redakcijo g. Rems in se prav po ameriško naglo zmenil, da se popoldne snideva pri Mencingerju na Šmartinski cesti, odkoder greva obiskat Rado Murnika. Ker morebiti vendar še vsi naši čitatelji ne poznajo tega g. Remsa, moram povedati, da je Novomeščan, ki je bil 35 let v Ameriki, sedaj ga pa ne morem drugače imenovati kakor konzula ameriških Slovencev. Menda ga poznajo prav vsi rojaki onkraj morja, saj vsak dan dobi debel šop pisem iz Amerike. Potem pa piše in piše ter ves dan leta okrog od kanclije do kanclije in uredi vse, kar žele njegovi znanci in neznanci po ameriških rudnikih in tovarnah. Če pa pri nas doma česa manjka, pa piše v New York in Chicago in Cleveland in bog ve, kam še. Tako je za naše slepce od svojih prijateljev iz Amerike dobil že nad pol milijona dinarjev. Doma na Selu, kjer tako »počiva«, je pa najbolj navdušen pevec in Sokol. Skratka — dobra duša, v Ameriki pa pravijo, da je vzoren gentleman.

Ameriško točni kavalir me je seveda že čakal pri Mencingerju pri burgundcu. Gramofon se je zavrtel in soba je bila polna vesele slovenske narodne pesmi. Dva dekliška glasova, krepka kakor fantovska. »To sta Udovičeva in Lovšetova iz Clevelanda — na zdravje!« in sva trčila, kakor bi pevki sedeli z nama pri mizi. Obrnil sem ploščo in čital: »Udovich« in »Lausche«, bogme, tudi tam imajo svojo Lovšetovo. Še sta zapeli, Remsu se je pa zasvetilo tako mehko v očeh, uprtih nepremično v daljavo, da kar ne morem več verjeti v ameriško flegmo. Prav po domače se mu je milo storilo — — »Tako, sedaj pa gredo tudi clevelandska dekleta z nama k Murniku«.

Že v Mestnem zavetišču spodaj je g. Rems našel Američana g. Slanovca, ki sedaj kljub težki bolezni in vednim bolečinam vzdržuje najlepši red v zavodu, drugega Američana, g. Aleksandra Tomana pa ni bilo doma.

Na št. 9. v II. nadstropju sta bila pisatelj Murnik in g. Rems takoj dobra znanca. Kar po angleško sta se pomenila. Malo drhtela je roka, ko je izročila pisatelju dolg siv ček, jaz sem pa hitel čitati pismo Slovenske narodne čitalnice v Clevelandu, glaseče se:

Cenjeni prijatelj!

V imenu Slovenske Narodne Čitalnice v Clevelandu Ti tu priloženo pošiljam ček za 4000 dinarjev, glaseč se na ime g. Rado Murnika, slovenskega pisatelja-humorista, ki se nahaja v mestni hiralnici v Ljubljani.

Nedvomno si čital v »Novi dobi« in drugih slovenskih ameriških listih, da je Slovenska Narodna Čitalnica v Clevelandu pričela zbirati fond v podporo pisatelju Radu Murniku, ko smo čitali o neprijazni usodi, ki ga je dovedla v hiralnico. Dosedaj smo nabrali gori navedeno vsoto, ček za isto pa pošiljam Tebi s prošnjo, da ga osebno izročiš naslovniku R. Murniku, ter mu greš kot ekspert na roke pri izmenjavi čeka, če bi bilo potrebno.

Povej, prosim, g. pisatelju Murniku, da je to nekako skromno novoletno darilo od njegovih številnih častilcev v Zedinjenih državah. Ne morem Ti povedati, kako nam je bilo težko, ko smo čitali o usodi odličnega pisatelja, katerega spisi so nam prinesli toliko solnčne veselosti, in kako radi bi mu nekoliko te veselosti povrnili v časih, ko mu je usoda tako neprijazna.

Svota ni velika, ker kakor znano, gospodarske razmere v Zedinjenih državah baš v teh časih niso sijajne, toda vsakemu prispevanemu centu je pridružena naša hvaležnost pisatelju za njegove svetle literarne bisere in iskrena želja, da kmalu ozdravi in zapet kaj lepega napiše.

Po naročilu upravnega odbora Slovenske Narodne Čitalnice (Janko N. Rogelj, predsednik, Milan Medvešek, korespondenčni tajnik in moja malenkost, finančni tajnik) pošiljam to skromno novoletno darilo za Tebe, da ga Ti osebno izročiš naslovniku, ker vemo, da boš baš Ti mogel g. Murniku v najbolj pravi luči predstaviti nas ameriške Slovence in ameriške razmere. Poslana vsota je majhna, toda upam, da bo g. pisatelju dobrodošla posebno vsled tega, ker mu bo dokazala, da so njegovi spisi cenjeni in nepozabljeni tudi v oddaljeni ameriški Sloveniji.

Upajoč, da boš moji oziroma naši želji ugodil in mi ob priliki potrdil prejem tega pisma in čeka, se Ti za uslugo že naprej zahvaljujem. Sporoči g. pisatelju naša iskrena novoletna voščila in pozdave in sprejmi jih nekaj zvrhanih ameriških »bušljev« tudi Ti!

Za Slovensko narodno čitalnico v Clevelandu, Ohio:

Anton Trbovec l. r.
finančni tajnik.

Naš največji humorist, ki je že osmo leto priklenjen na posteljo, je dolgo molčal. — Kakor bi se mu mudilo, je g. Rems naglo pripovedoval, da je voščilo le malenkost, da je blagajnik Terbovec urednik in upravnik »Nove Dobe« v Clevelandu, da se bo tudi pisatelju gotovo zboljšalo zdravje, humorist se je pa nasmehnil in odločno dejal:

»Nikoli — v obrokih umiram...«

Opravičil se je, češ, da ga je prevzelo in je utrujen, in prosil, naj se vrneva drugi dan, ker bi se svojim ameriškim prijateljem rad zahvalil.

In ginjeni mučenik je bil zopet sam.

Na Tri kralje dopoldne je pa Rado Murnik sedel na postelji, se šalil in popolnoma svež diktiral svojo zahvalo:

Predragi Slovenci in Slovenke onkraj morja!

Z velikim veseljem sem po prijaznosti g. Josipa Remsa prejel Vaše novoletno darilo .še bolj kakor ta denarna podpora me veseli pa ljubeznivo in ogrevajoče priznanje skromnega prizadevanja in dela. Narod, ki ima tako zavedne in zveste sinove in hčere, kakoršni so ameriški Slovenci in Slovenke, sme z največjim zaupanjem zreti v prihodnjost.

Vsem blagosrčnim darovalcem in darovalkam se najprisrčneje zahvaljujem za poslanih štiri tisoč dinarjev. Živeli! Živeli! Živeli!

Z veselimi pozdravi

Rado Murnik.

Ljubljana, 6. januarja 1931.

»Gospod Rems, ali ni Vaša gospa iz Mošenj na Gorenjskem? Pozdravite jo prav lepo, saj sva bila pred dolgimi leti prav dobra prijatelja. In obiskat naj me pride!«

Potem smo bili pa čisto domači in veseli, pisatelj je pripovedoval svoje najveselejše, ki pa niso še nikjer objavljene. Veste, niso za otroke!

Taki so ameriški Slovenci, tak je Rado Murnik — kakšni smo pa mi? **A. G.**

Koncert pevskega zbora UJU

Učiteljski pev. zbor je v pondeljek zvečer pod vodstvom svojega dirigenta prof. g. Srečka Kumarja priredil koncert v Unionu, ki je zaslužil najvišjo pozornost vse ljubljanske in okoliške publike. Preskromna, nekričeča reklama prireditelja ni mogla napolniti unionske dvorane tako, kakor bi se spodobilo. V Ljubljani moraš pač udariti na največji boben, ako hočeš opozoriti nase, zlasti v času najživahnejše plesne sezone, dvojnih in trojnih istočasnih prireditev najraznovrstnejše smeri. Nikakor še ni v Ljubljani toliko številne glasbene inteligence, da bi v zadostni meri napolnila n. pr. koncert Maudrovega tria in premiero Wertherja, ali koncert pev. zb. UJU in baletni večer Solovjove itd. Najbrž bi se prijateljskim dogovorom prirediteljev dal doseči zadovoljiv zaporeden prireditveni aranžman.

Navdušenje našega slovenskega učiteljstva za lepo petje ni slamnati ogenj, kakor so ga nekateri skeptiki ob ustanovtvi zbora UJU prorokovali. Skoro šestletni obstoj zbora in njegova čimdalje večja popolnost in solidnost so garancija za trdno in trajno učiteljsko glasbeno, pevsko delo. In to delo je eminentne vzgojne važnosti, koncerti zbora v Ljubljani, po deželi in v tujini širijo zanimanje ljudstva za lepoto naše pesmi, za njen napredek, pa tudi za napredek vseh ostalih pevskih društev, ker jim ravno pač zbor UJU zamore služiti kot vzor-zbor glede enodušne in vztrajne discipline, umetniško dovršenega petja ter izbere sodobnega programa, ki je pri njih največkrat predmet sporov, da, celo vzrok razpadanja. Po drugi strani pa z izvajanjem najnovejših del, naših komponistov daje pev. zbor tem pobudo za intenzivno nadaljnje ustvarjanje. Ponedeljkov koncert UJU je pokazal, da pevovodja g. Kumar s svojim pev. zborom zamore izvajati — vse. Zanj, tako se zdi, ni nobenih težav, nobenih tehničnih zaprek. Od najpripro-stejše pesmi do kompliciranih sodobnih atononalnih, ali celo politonalnih stvari — vse je mogoče zahtevati od tega zbora v dovršeni, umetniški obliki. To pa je ob enem tudi najvišja pohvala za dirigenta in njegov zbor. Seveda mora pri izberi programa imeti dirigent vendar kritično roko in strogo razvit umetniški čut. Ni vse, kar se sveti, zlato, ni vse, kar je sodobno in težko, tudi lepo in vredno truda ter muk, ki jih zahteva izvajanje. Kumar in njegovi koncerti pa so zadosten porok za umetniško kvaliteto tako programa, kot njegovega izvajanja. To zopet in zopet dokazujejo koncerti UJU in je dokazal tudi ponedeljkov koncert.

Ne morem in ne smem se spuščati v posameznosti programa, ker sem bil v njem zastopan tudi jaz. Program je poleg moje uvodne besede obsezal moje zborovske skladbe, dalje Lajovica (pet pesmi), Osterca (dva najnovejša, zelo zanimiva zbora), novi Škerjančev ženski zbor s sopranskim solom, po eno Foersterjevo in Hubadovo skladbo, ter kot noviteto za naše koncertne programe 14 mladinskih pesmi v ženskem zboru in v solo-spevu, od katerih so bile tri prav nobel Kogojeve, ostale pa moje. Pet mojih otroških pesmi je pela gdčna Anica Mezetova, ki jo je spremljal pri klavirju g. Pavel Šivic. Ta je prevzel spremstvo tudi pri ostalih mladinskih zborih, le g. Kogoj je improviziral spremljevanje pri svojih mladinskih sam. Ves obsežni, zanimivi in v nekaterih skladbah silno težki program je pev. zbor absolviral živo in skoro v eni potezi, bravurno, z mladostnim ognjem, v izčiščeni, redko lepi zvočni izvedbi. Ne morem drugega reči, kot samo: čestitam! Ako zbor izpopolni vsaj še s par glasovi moški del zbora, pa bo to idealen pevski glasnik doma in povsod. Tako zboru kot dirigentu in solistki je občinstvo prirejalo spontane ovacije. Za vse ljubitelje zborovskega petja je bil to nepozaben, krasen večer, kakršnih bi moralo biti vsako leto še več, vendar pa vsaj eden, ki bi naj postal tradicijonalen ob božičnih počitnicah za ves bodoči čas. —č.

Nečuveno.

— Zakaj se je razdrla tvoja zaroka?

— Ženin mi je moral priseči, da me ne poljubi, ko pojdem pogledat njegovo samsko stanovanje, in pomisli — res me ni poljubil.

C. G. Norris. 22

Vroča kri

Roman.

Bilo ji je jasno, da ne more računati z njegovo pomočjo, da bi se rešila iz tega groznega položaja; niti njegove simpatije se ni mogla nadejati. Nobene besedice Mihaelu o Boylstonu, nobene besedice Boylstonu o Mihaelu. Sama je puščala dan za dnem hiteti mimo sebe, lagala je z besedami in dejanji in njeno srce je bilo bolno, sama sebi se je zdela zaničevana, oskrunjena, zavržena.

Skoraj takoj, ko je obnovila ljubavno razmerje z Mihaelom, je pomislila Zelda na pobeg in zavedala se je, da je ta možnost v njenih rokah. Delati. Biti neodvisna. Svobodna. Imeti poklic? Kakšnega neki? Prodajati trakove? Vrteti šivalni stroj? Biti natakarica?... Morda bi mogla, morda pa tudi ne. Bala se je. Tri leta življenja z Boylstonom so ji bila zapustila vidne sledove. Ne da bi vedela, kdaj in kako se je bila vživela v vlogo priležnice. Tri leta je imela zlate dvojače vedno pri rokah. Treba ji je bilo samo zahtevati.

— O — o — oh — je tarnala vsa iz sebe. — Kaj je postalo iz mene, kaj še bo zmenoj!

Bila je sama v svojem tesnem stanovanju. Krik se ji je izvil iz grla. Bože! Naprej ni mogla več!

Naslonila je vroče čelo na hladno steklo in opazovala ljudi zunaj, hiteče na vse strani v pisarne in trgovine, ljudi, ki so si sami služili kruh in se smeli spoštovati.

— Sama moram to storiti, — si je ponavljala venomer, — nihče mi ne more pomagati, sama nase sem navezana. Tvegati moram prelom.

In vendar je ostalo vse pri starem, njeno življenje se ni prav nič izpremenilo, še vedno se je sovražila in Boylston se ji je zdel ostuden, toda zapustila ga ni.

Če bi bil Mihael slutil, kakšno peklensko življenje živi, bi jo bil gotovo rešil. To si je ponovila dvajsetkrat na dan. Tolažila se je, da pride čas, ko mu bo lahko vse povedala; potem bi bila brez skrbi glede njegove ljubezni, priznala bi mu vse in ga prosila, naj jo odpelje kam daleč. Poročiti se sploh ni hotela. To ji je bilo postransko. Hotela je samo Mihaela. Bežati...

Govorila je, da pojde na tovorni parnik ali izseljeniško ladjo in da se odpelje kam daleč čez ekvator, Mihael jo je pa poslušal, ne da bi vedel, kaj govori. Le tu pa tam so se mu zaiskrile oči, če je govorila o južnem morju.

Toda ostalo je pri besedah.

— O, Mihael, zakaj ne moreva tega zares storiti? Zakaj neki se ne moreva odločiti? Vem, da bi mogla spraviti skupaj dvesto do tristo dolarjev, če bi prodala nekaj Boylstonovih daril...

Obmolknila je; usodno ime Boylston; Mihaelov obraz se je zmračil. Urno je nadaljevala:

— Kaj res ne moreva tega storiti? Kaj bi se ne mogla informirati, kdaj odpluje parnik in koliko stane vožnja?

— Se — seveda, se — veda, — je prikimal. — Jaz — jaz se bom informiral.

Toda pri tem je ostalo. Celo ko je trdno obljubil in jo na vse načine zagotavljal, da bo vse poizvedel, je vedela, da ne bo ničesar storil. Za njim je stala postava njegove matere, segajoča visoko nad vse njegovo življenje... in Mihael je bil proti tej ženski brez moči.

Poletje je nastopilo pozno. Dež — dež — dež. Za vreme se Zelda ni mnogo zmenila. Mislila je samo na Mihaela in dokler ga je mogla videti dvakrat ali trikrat v tednu, je lahko izlivalo nebo vse leto vso svojo vodo. Boylston je bil zelo zaposlen. Vsi ljudje so imeli nahod ali hripo.

Torek ob koncu junija. Mihael in Zelda sta se sestajala vsak torek, preživela sta popoldne skupaj in govorila o bodočnosti. Zelda je sedela v čitalnici javne knjižnice in opazovala kazalec osmerokotne hrastove ure, ki se je bližal počasi trem. Navadno je morala Mihaela čakati; toda jezila se ni nanj. Saj je bilo tako zanimivo gledati, kako je strgal klobuk z glave, čim je stopil v vežo, kako se mu je obraz zjasnil in nabral v gubice, ko jo je zagledal in kako je hitel k nji in jo prijel smeje in nekam v zadregi za roko. Dragi Mihael! Kolikokrat ji je bila ljubezen skeleča bolečina, odprta rana.

Kazalec stenske ure se je pomikal naprej. Pet minut čez tri. Mihael je prišel prepozno, kakor vedno. O, če bi hotela ta njegova mati umreti! Često je molila za to. Toda bilo je malo upanja, da bi se ji želja izpolnila. Da bi vsaj vedela, da ostane Mihael njen. Ubogi Mihael! Tolažila se je, da mu je potrebna. Nekoč bo njegova mati pač morala umreti. In kaj bo potem z njo? Srce je Zeldi narekovalo, da je ustvarjena za Mihaela. Dala bi mu lahko mnogo več kakor on nji. Bila je pogumna, energična in žilava, mogla bi delati, bila je izredno potrpežljiva in požrtvovalna. Vsega tega on ni imel. Ljudje bi Mihaela vedno razvajali, toda življenje je bilo kruto in prihajalo je s trdimi zahtevami.

Zunaj je lilo kakor iz škafa. Ura je kazala pol štirih. Pol ure prepozno. Zdaj zdaj mora planiti ves zasopel v čitalnico in se začne Zeldi opravičevati, da ni pravočasno prišel. Kdo bi se pa mogel jeziti nanj!

Ob tri četrt na štiri se je v Zeldinem srcu prvič oglasil strah. Še vedno ga ni bilo od nikoder. Toda upala je še vedno in šele pet minut pred peto je vstala in krenila počasi med silnim nalivom domov.

Drugi dan nobene vesti o njem, toda Zelda je prišla ob določeni uri v knjižnico, sedla je na svoje staro mesto in začela listati brez najmanjšega zanimanja po neki reviji še vedno v nadi, da morda le pride. Drugi dan isto, naslednji zopet in tako dalje. Nobenega glasu o njem, nobene vesti.

Siv pajčolan je zastrl njeno življenje. Njene ustnice in roke so drhtele, oči so gledale topo. Za Boylstona se sploh ni zmenila. Ni ga slišala, ne videla, za njo ta človek sploh ni več obstojal. Samo če je silil v njo, ga je naskočila s stisnjenimi pestmi, plamtečimi očmi in škripajočimi zobmi.

Dnevi so minevali, deževju je sledilo lepo vreme in solnce je lilo žarke nad mesto. Nekega toplega, prijetnega nedeljskega popoldneva se je napotila Zelda v svoji najlepši obleki počasi po oživljenih ulicah, dokler ni prispela do Sacramento-Streeta. Srce ji je začelo močno utripati, ko je zagledala dobro znane hiše. Videla je Burgessovo vilo gori na hribčku, krenila je na nasprotno stran ulice in se bližala vsa razburjena hišici, kjer je tolikokrat pozvonila, ko se je hodila učit k učiteljici klavirja. Še vedno so stale modre in rdeče steklene krogle v izložbenem oknu Val Schmidtove drogerije. Še vedno je dišalo iz kitajske pralnice tam na nasprotni strani po pari in perilu. Potem je prišla bela ograja, mali vrt z vijolicami, mačehami in španskim bezgom, slednjič pa hišica sama s spuščenimi zastori in zaprtimi vrati. Beli listki so bili prilepljeni zunaj na oknih: »Odda se opremljeno«.

Spominjajte se slepih!

V osmih mesecih nebotičnik z 71 nadstropji

Ameriška tehnika je doprinesla nov dokaz, da se ne boji niti največjih ovir

Banka Manhattan & Co. v New Yorku si je dala zgraditi na Wallstreetu, kjer so stavbišča izredno draga, 71 nadstropij visok trgovski dom, ki sega 289.55 m visoko. Da bi bili gradbeni stroški čim manjši, je banka zahtevala, naj bo zgrajen nebotičnik čim prej. Tloris ogromne hiše ima obliko črke T, fasada na ulico je dolga 45.75 m na eni strani, na drugi pa 35 m. Zanimivo je, kako so gradili nebotičnik z 71 nadstropji.

18. maja 1929 je zapustil zadnji najemnik hišo, stoječo na stavbišču, kjer stoji zdaj nebotičnik 15. junija je bila stara hiša podrta, a 1. februarja 1930 je bil nebotičnik že dograjen. Gradnja je bila zelo težavna, ker je ena ulica na dotičnem kraju široka samo 9.50 m, druga, paralelna pa 5.70 m. Dostop na stavbišče je bil mogoč samo z ene strani. Gradnjo je dobil generalni stavbnik, ki je poklical na pomoč 50 navadnih stavbnikov. Predno so začeli graditi nebotičnik, so izračunali do najmanjših podrobnosti razmer jeklenega ogrodja, ki se napolni z votlo opeko in betonom. V to svrho so rabili 30.000 načrtov. V Ameriki imajo namreč hvalevredno navado, da izdelajo že vnaprej več varijant stavbe, pa naj gre za stavbo na suhem ali na vodi. Izvedenci proučе vse varijante do najmanjših podrobnosti in ko je razpisan natečaj, se na načrtih nič več ne izpreminja, niti ni mogoče, da bi bil proračun prekoračen.

Da se pridobi na času, so že med podiranjem stare hiše polagali temelje nebotičnika in dovažali jekleno ogrodje za prvih 20 nadstropij. Največ skrbi je delal stavbnikom dovoz gradbenega materijala, kajti na tako prometnih ulicah, kakor je Wall Street, ne sme ležati tramovje, cement, opeka itd. Gradbeni materijal so dovažali s tovornimi avomobili in ga sproti porabili. Tovorni avtomobili so vozili materijal po posebnih mostovih v prvo in drugo nadstropje nebotičnika, kjer je imel svoj sedež generalni stavbnik s celim štabom uradnikov in nadzornikov, da so gradbeni materijal v določenem redu prekladali in dvigali z žerjavi v višja nadstropja. Generalni stavbnik je dajal navodila z optičnimi in telefoničnimi signali. Pet dvigal je prenašalo materijal in delavce iz nižjih v višja nadstropja.

Banka je rezervirala zase pritličje in prvih šest nadstropij, ki so bila opremljena 1. februarja 1930, torej istočasno, ko je bil nebotičnik dograjen. Pisarniške prostore gradbenega podjetja, kjer je bilo zaposlenih 90 uradnikov, so morali sedemkrat premestiti, predno je bil nebotičnik dograjen. Stavbniki so imeli na razpolago 17 telefonskih prog, da so lahko nemoteno dajali navodila polirjem. Da bi delo na vsem nebotičniku točno in pravilno napredovalo, so izdelali točen časovni grafikon, ki so se ga strogo držali in v katerem so bile predvidene tudi morebitne ovire, ki bi nastale zaradi močnih vetrov od 57. nadstropja navzgor.

Zgraditev ogromnega nebotičnika v 8mesecih je pač najboljši dokaz, da se je razvila moderna tehnika že tako daleč, da se ne boji niti največjih ovir.

Leto strašnih elementarnih katastrof

Znani angleški psihografolog Irwin je priobčil te dni svoje prerokovanje za leto 1931. Po njegovem mnenju bo novo leto v znamenju presenetljivih uspehov na polju moderne tehnike. Nekemu liverpoolskemu inženjerju se posreči rešiti problem izkoriščanja solnčne energije. Izumil bo stroj, ki bo s pomočjo kemičnega procesa omogočil zbirati energijo solnčnih žarkov in jo praktično porabiti zlasti v obliki električne luči. Že prihodnje leto bodo v mnogih mestih ulice, hiše in delavnice baje razsvetljene s solnčno lučjo, ki bo nadomestila električno razsvetljavo. Ameriki se pa obeta velik preokret v prometnih sredstvih. Rešen bo problem prometa po železniških tirih s pomočjo zračnih propelerjev. Hitrost vožnje se bo s tem podvojila in doseže 240 km na na uro. Železnice bodo lahko tekmovale z aeroplani.

V Nemčiji bo odkrit serum proti raku, ki ga bodo najprej preizkušali na rastlinah. Franciji prinese novo leto več važnih izumov. Med drugim bodo učenjaki nadaljevali proučevanje znanih smrtnih žarkov. To študiranje prinese smrt mnogim učenjakom, toda rezultat ne bo odgovarjal trudu in žrtvam. Pač pa doseže velik uspeh prof. Claude, ki hoče pridobivati elektriko iz razlike temperature vode v različnih globinah morja. Največji izum se pa obeta Japoncem, ki odkrijejo način razkroja atoma.

Novo leto bo pa v znamenju strašnih elementarnih katastrof. Že v prvih mesecih nastane na morju strahovita nesreča, ki bo daleč prekašala katastrofo »Titanca« leta 1911. V Ameriki pride do dveh rudniških katastrof, ki bosta zahtevali na tisoče človeških žrtev. Najstrašnejša katastrofa pa nastane baje sredi leta. Pod pritiskom vulkaničnih sil izgine s površja zemlje velik otok in v nekaj minutah bo končana tragedija, ki bo zahtevala več desettisoč človeških žrtev.

Vino je zdravo

Najstarejši zdravnik v Franciji dr. Alexandre Gueniot je dal francoski medicinski akademiji pobudo za zanimivo diskusijo. Mož je namreč izjavil, da mora popiti vsak dan steklenico dobrega francoskega vina vsak človek, ki hoče dočakati visoko starost. Dr. Guenoit je star 99 let in nedavno je objavil zelo zanimivo razpravo o sredstvih za dosego visoke starosti. Med drugim trdi, da ljudje, ki nimajo podedovanih bolezni, prav lahko žive 100 let, samo če se ravnajo po njegovem nasvetu in pijejo vsak dan dobro vino.

Več mlajših francoskih zdravnikov se strinja s tem mnenjem. Znani strokovnjak dr. Paul je izjavil, da je dobro vino, posebno šampanjec, eden glavnih pogojev življenja. Sam pije samo vodo ali šampanjec. Tudi znani specialist za srčne bolezni prof. Vaquez se z Gueniotovim naziranjem pogojno strinja. On pravi, da ni neobhodno potrebno, da bi človek vsak dan popil steklenico vina, da je pa prepričan, da je dobro vino zdravju koristno. Sam zelo rad pije dobro vino.

Razumljivo je, da vsi zdravniki niso tako navdušeni za vino in da ga nekateri odločno odklanjajo. Med njimi je tudi znani dr. Thierry, ki je dejal, da popije njegova rodbina kvečjemu tri steklenice vina na leto, čeprav šteje šest članov. Dr. Thierry pije rad vodo in pravi, da je ključ temu dočakal že visoko starost.

Najdražji avtograf Amerike

Ime Button Gwinnet zveni našemu evropskemu ušesu tuje, v Ameriki pa cenijo njegove rokopise bolj, kakor Napoleonove ali Shakespearjeve. Gwinnet je bil namreč med 56 možmi, ki so 4. julija 1776 podpisali proklamacijo o ameriški neodvisnosti. Ameriški zbiralci avtografov vidijo svoj ideal v tem, da dobe od vsakega podpisnika najznamenitejše ameriške listine vsaj en rokopis. Toda s tem so združeni veliki stroški, kajti nekateri podpisniki zgodovinske proklamacije niso zapustili skoraj nobenega rokopisa.

In med ljudmi, ki so segli v življenju redko po peresu, je bil tudi Button Gwinnet. To je tudi vzrok, da so njegovi avtografi tako dragi. Isti rokopis, ki je bil l. 1886 kupljen za 185 dolarjev, je veljal leta 1912 že 4600, leta 1926 pa celo že 22.500 dolarjev. Leto pozneje je bilo na dražbi v New Yorku prodano za 51.000 dolarjev ali v našem denarju 2,856.000 Din pismo, ki ga je Gwinnet lastnoročno podpisal.

Humor španske revolucije

Poleg tragičnih strani ponesrečene španske revolucije, med katere spada v prvi vrsti 49 človeških življenj, so doživeli revolucijonarji odnosno njihovi nasprotniki tudi več humorističnih epizod. V Callosi so proglasile republiko ženske, ki so nalepile na hišo občinskega urada svoj program, v katerem so bile poleg drugih tudi naslednje določbe: 1. Veleposestva se razdele med siromake. 2. Župnik dobi batine. 3. Tudi župan dobi batine. 4. Cerkev se izpremeni v hlev. Župnik in župan sta res dobila batine, druge določbe so pa ostale samo na papirju.

Humoristično se čita tudi poročilo turinske »Stampe«, po katerem naj bi bila španska revolucija naročena in financirana iz Francije. Španska republika bi baje nikoli ne sklenila prijateljske pogodbe s fašistično Italijo, temveč samo s Francijo in bi ji odstopila Beleare kot oporo za prevoz francoske vojske iz Afrike, ali bi pa smela Francija poslati v vojni svojo vojsko preko španskega ozemlja.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

PRI BRIVCU.

— Ali brusite tudi britve?

— Da, gospod.

— Izvolite torej nabrusiti britev, s katero me brijete.

Toledo vezenje

za najfinejše nevestine opreme v prekrasnih vzorcih, kakor vse druge vezenine veze mehanično umetno in ročno

Matek & Mikeš, Ljubljana

poleg hotela Strukelj.

»Breda« žepni robci kom. 2 Din.

Pozor! Najnovejši entel oblek! Pozor!

Pri boleznih želodca in črevesu

vzemite tudi Vi FIGOL. FIGOL osvežuje in čisti kri. Dobiva se po vseh lekarnah, po pošti pa razpošilja izdelovalec Apoteka Dr. Semelić, Dubrovnik 2/60. 3 steklenice s poštnino Din 105.—, 8 steklenic Din 245.—, 1 steklenica Din 40.—.

Makulaturni papir

kg à Din 4·—

prodaja uprava »Slovenskega Naroda«

Krajevne zastopnike

za propagiranje prodaje drž. obveznic na odplačilo na obroke

iščemo

po vseh večjih krajih vse države. Ponudbe na Publicitas, Zagreb, Ilica 9, pod št. 25166. 2992

ZAPESTNA URA

zlata, izgubljena na poti iz Šiške do Miklošičeve ceste. Najditelj naj jo odda v oglasnem oddelku »Jutra«. 541

TRI SOBE in DVE KUHINJI

Zupan, Dolgoše 50 pri Mariboru oddam v najem v novozgrajeni hiši. Poizve se v gostilni Zupan, Dolgoše 50 pri Mariboru. 540

POŠTNO POMOČNICO

za pošto I. razreda, brez brzojava in telefona, sprejme takoj Alojzij Aupet, p. poštar, Škocjan, via Krško. 539

Premog, drva, koks

prodaja

»ILIRIJA« d. z o. z., Ljubljana, Dunajska c. 46 — telef. 2820 Miklošičeva c. 6 — telef. 2595

ANTON ŠTALCER - Črnomelj

Philipsovi radio - aparati, akumulatorji, baterije, antenski materijal, polnitev, galvaniziranje. — Cene zmerne, tudi obročna odplačila. Cenniki zastonj. 529

ZAHVALA

Globoko pretreseni povodom prerane smrti nam nad vse dragega našega soproga, očeta, gospoda

IVANA TOKANA

smo prejeli toliko izrazov sožalja, da nam ni mogoče zahvaliti se vsakomur posebej. Zato izrekamo s tem našo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so ga za časa njegove težke bolezni obiskovali ter tolažili in mu tako lajšali trpljenje, vsem, ki so ga poslednjič obiskali ob mrtvaškem odru, vsem darovalcem prekrasnega rdečega cvetja in vsem, ki so ga s svojo prisotnostjo v tolikem številu spremili k večnemu počitku.

Prav posebej izrekamo našo najtoplejšo zahvalo Delavski zbornici za njeno naklonjenost in uradništvu iste, vsem delavskim strokovnim, kulturnim organizacijam in ustanovam, delavski godbi »Zarja«, pevskemu zboru »Cankar« ter žalnim govornikom, ki so počastili delo in ideje pokojnika, za katere je delal in živel vse svoje življenje. Hvala!

V Ljubljani, dne 6. januarja 1931.

Žalujoča rodbina TOKANOVA.

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno« Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.